

Et eksempel på hvordan valgoppgjøret foregår ved stortingsvalg kan klargjøre hva som ligger i den modifiserte Sainte Laguës metode. La oss tenke oss at det i Akershus fylke skal velges 5 representanter til Stortinget. I alt stiller 5 partier (A, B, C, D, og E) til valg.

Steg 1.

Partienes stemmetall framgår av oversikten under. Første steg er å dividere hvert partis stemmetall med det første delingstallet (første divisor) som er 1,4. (For å forenkle framstillingen, ser vi bort fra desimalene i dette eksempelet).

Akershus fylke, 5 representanter, 5 lister.

Parti A: 50 000 / 1,4 = 35714
Parti B: 40 000 / 1,4 = 28571
Parti C: 30 000 / 1,4 = 21428
Parti D: 20 000 / 1,4 = 14285
Parti E: 10 000 / 1,4 = 7142

Ved å sammenligne reststemmetallene (kvotientene) etter divisjonen, finner vi at parti A har den største kvotienten, og derfor vinner mandat nummer 1.

Steg 2.

Fordi parti A har vunnet ett mandat, divideres dette partiets opprinnelige stemmetall med neste tall i oddetallsrekken som er 3.

Parti A: 50 000 / 3 = 16666
Parti B: 40 000 / 1,4 = 28571
Parti C: 30 000 / 1,4 = 21428
Parti D: 20 000 / 1,4 = 14285
Parti E: 10 000 / 1,4 = 7142

Etter divisjonen er det parti B som har den største kvotienten, og dermed vinner det andre mandatet. Derfor må parti Bs stemmetall også divideres med 3 i neste steg.

Steg 3.

Parti A: 50 000 / 3 = 16666
Parti B: 40 000 / 3 = 13333
Parti C: 30 000 / 1,4 = 21428
Parti D: 20 000 / 1,4 = 14285
Parti E: 10 000 / 1,4 = 7142

Det tredje mandatet tilfaller parti C, som har den største kvotienten i denne runden. Parti Cs stemmetall divideres derfor også med 3 i neste steg.

Steg 4

Parti A: 50 000 / 3 = 16666
Parti B: 40 000 / 3 = 13333
Parti C: 30 000 / 3 = 10000
Parti D: 20 000 / 1,4 = 14285

Parti E: $10\ 000 / 1,4 = 7142$

Sammenligner vi restkvoteientene, finner vi at parti A igjen er størst, og dermed vinner sitt andre mandat som er mandat nummer 4 i dette fylket. Parti As stemmetall divideres i neste runde derfor med 5.

Steg 5.

Parti A: $50\ 000 / 5 = 10000$
Parti B: $40\ 000 / 3 = 13333$
Parti C: $30\ 000 / 3 = 10000$
Parti D: $20\ 000 / 1,4 = 14285$
Parti E: $10\ 000 / 1,4 = 7142$

Nå er det bare ett mandat igjen til fordeling i fylket, og det tilfaller parti D som har den største kvotienten.

Margin til sistemandatet

Ved stortingsvalg er vi ofte interessert i vite hvilket parti som fikk sistemandatet og hvor mange stemmer det var om å gjøre for at et annet parti hadde vunnet dette mandatet. Det siste refererer vi til som 'marginen' til sistemandatet. Er marginen liten, betyr det at mandatet er utsatt ved neste valg. Det vil si at andre partier kan ta mandatet fra det partiet som vant det forrige gang. I eksempelet over er det parti B som har den nest største kvotienten i siste runde. Differansen til parti D som vant mandatet er $(14285 - 13333) = 952$. Men for å kunne ta sistemandatet fra parti D, måtte parti B hatt minst 1 stemme mer, samtidig som vi må ta hensyn til at parti B har fått tildelt mandater tidligere. Vi må derfor multiplisere opp differansen $(952+1)*3$, dvs. at parti B måtte hatt 2858 flere stemmer (altså før første deling) for at partiet skulle vunnet sistemandatet (her er det tatt hensyn til desimalene, derfor blir marginen 2858 og ikke 2859). I enkelte tilfeller er et parti så mye større enn de andre partiene at partiet både kan ha sistemandatet og ligge nærmest til å "vinne" det samme mandatet. Et eksempel på dette finner man i Sogn og Fjordane ved stortingsvalget i 1989 der Arbeiderpartiet vant sistemandatet, samtidig som partiet lå nærmest til å vinne sistemandatet (selv om SV som ikke vant noe mandat, hadde trengt færre stemmer enn Arbeiderpartiet).

Resultatet av valget i eksempelet over ser slik ut i Celius:

Parti	Stemmer	Prosent	Mandat	Mandatnummer	Siste	Margin	Prop.
A	50000	33,3	2	1 4			6,7
B	40000	26,7	1	2		2858	-6,7
C	30000	20,0	1	3			0,0
D	20000	13,3	1	5	D		6,7
E	10000	6,7	0				-6,7

Kilde: Celius Mandatberegning og Valgsimulering. © Bernt Aardal, 1991-2004